

194159

TELEKES

VERSE

N.M.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

TELEKES BÉLA:

VERSEK

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

AZ ORSZÁGOS IRODALMI
ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI =
SZÖVETSÉG KIADVÁNYA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

VERSEK

IRTA

TELEKES BÉLA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

BUDAPEST

AZ „ORSZÁGOS IRODALMI ÉS KÖZMŰVELODÉSI SZÖVETSÉG” KIADÁSA

1906.

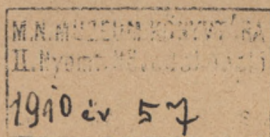

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

194159

Zeng szivem . . .

Zeng szivem egyre, ám csak olykor ajkam.
Hányszor hittétek: nincs is több dalom!
De csókok lángján, izzó bódulatban,
Vagy éjszin gondban, bénán, mozdulatlan,
Dalt dalra én épp akkor álmodom.

Nagy-távol mintha szállnának felettem
Csodásan zengő vándormadarak —
Dal dalra suhan el a végtelenben . . .
S mezőin üdvnek, kinnak, önfeledten
Csak fekszem, fekszem mélán, hallgatag.

S mellemből mintha szivem kiszakadna
S bűvös-csodásan szárnyat öltene
És szállna messze, messze a magasba . . .
Ah, nem is zeng ott madarak csapatja!
Mind e csodás dal: szivem éneke.

Óh üdvök üdve ujjong ott a dalban,
Óh ott a dalban kínok kínja sír . . .
De semmi szó! Csak hang, csak tiszta dallam,
Egy-egy titok, nagy, szent, elmondhatatlan . . .
Nem földi sors már, se bölcső, se sír.

Lázás rajongás és csüggedt siralmak,
Örök csalódás és örök remény . . .
Minden áldása, átká önmagamnak :
Azok a dalok, amik elsuhannak
A hallgatásnak szent, nagy idején!

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Szerelem.

Álmodtam. Biboros alkony . . .
Zöld sziget a tenger ölén . . .
Gályám kikötve s a parton
Mélán, egyedül ülök én.

Köröttem dús meseország,
Víg füttytől zeng a berek . . .
Sötét ruhámra mohos fák
Fehér virága pereg.

Gyászos gályámra le hószín
Galambok raja suhan
S egyszerre halk zene szól im
Megejtőn, mámorosan:

„Mi lelt, te bánatos ember?
Hajód miért oly fekete?
Itt üdvről suttog a tenger,
Ez itt a gyönyör szigete.

A vad, zavaros habok árját,
A tépett fellegeket, —
Hogy révbe jutott íme gályád, —
Óh mondd, miért nem feleded?

Jer, közel egy üde hegyoldal,
Ott rózsá nyit és liliom . . .
Rózsával és liliommal
Gályádat beboritom.

S gályádon liliomágyon
Lel majd a csillagos ég . . .
S míg puha, fehér karom átfon,
Ajkad majd ajkamon ég.“

. . . És szava oly édesen árad,
Úgy mossa szívemből a gyászt
És fátyla befolyja ruhámat —
Bűvös, lángszínű palást.

S hogy az égbolt csillaga, holdja
Izzón szikrázik elő,
Rózsába borítva vitorla
És árboc és evező.

S elkötve, — ezüst habok ormán
Úgy fut gályánk tova már . . .
Rajt' szabadjára a kormány,
Sodorja titokzatos ár . . .

Mi nem kérjük, hova-merre?
Hunyt szemmel isszuk a kéjt.
Szív szíven s égve, remegve
Ér lágyan térdhez a térd.

S míg játszom szőke hajával,
Im szél csap az árra vadul
S fönn zord felhők raja szárnyal
S csillag, hold gyászba borul.

S fölzúdul s tombol az orkán . . .
Nézem némán, szomorún,
Nincs rózsza már a vitorlán,
Szétdúlva nászkoszorúm.

Zúgó, zavaros habok árján,
Tépett felhőzet alatt
Ugy fut tova fekete gályám,
Oly félve, lopva halad . . .

Tört padján, rózsaharaszton,
Hervadt liliomlevelen
Egy halvány, bánatos asszony
Zokog keservesen.

Örök ígélet.

És úgy esett, mint ébredésbe'
Ha érzed: álmod volt imént,
De nem tudod, mi... s vársz új éjre,
Hogy újra lásd a tüneményt...
...Mikor szíved még föl sem ébredt,
Valami hívott valaha.
Úgy rémlik, egy csodás ígélet —
Csak hangja cseng füledbe ma.

Csak azt tudod, hogy a szívedbe
Olthatlan mély vágyat bűvölt:
Hogy valamit úgy várj, epedve,
Mi nélkül néked zord e föld...
De újra már nem hallod eztán...
S csak jönnek, tünnek napjaid
S remény, csalódás ér ezerszám
S te egyre vársz még valamit.

És érhet bármi üdv e földön,
Sorsod: hogy véle be ne érđ.
S nincs kín, mi mint ez, úgy gyötörjön,
Sóvárogsz s nem tudod, miért.
Csak érzed: győzhet szíven és fön
Az ősz dere, a tél hava,
Egy ígéletnek, bármi későn,
Valóra kell még válnia.

S vársz... S álmatlan, nagy éjek árnyát
Hordod szívedben, arcodon
S már fény és hő hiába jár át
S az élet, érzed, closon...
Meghalsz árván, kétségbeesve
S még akkor is — megtört szemed,
Mintha ígért üdvöt keresne,
A végtelenbe úgy mered.

Szabadság népe.

Szabadság büszke nemzetének
Mondod te, népem, magadat.
S mi vagy? Mi voltál? Századévek
Csak rabságod felől regélnek . . .
S ezt már szégyelned sem szabad!

Minek? Hisz itt élsz ezer éve!
S láncát ha tépte is kezed,
Husod javát is vele tépte
S míg vérbe fagytál, rád cserébe
Új láncot bárki verhetett.

S óh vertek rád oly cifra láncot
Ten-aranyadból, nemzetem,
Hogy immár rabláncznak se látod —
„Magyar szabadság“ — im ez áll ott
Bevésve minden lánc-szemen!

Csak csörgesd büszkén! . . . Börtönében
Úgy tesz a bomlott lelkű rab.
S ős alkotmányod vára, népem,
Ha börtönöddé válna éppen,
Ily rabnál is légy boldogabb!

... Hazug szabadság gyöngé népe,
Ha lesz fiad még, hősi, nagy,
Ki láncot, börtönt zúzna, tépne,
Bízd csak — mint szoktad — végzetére,
Hadd vesszen, hogy te megmaradj!

Szabadság hősi nemzetének
Úgy vadd tovább is magadat!
Oh pusztulástól sohse féltlek ...
A rabszolgák — örökre élnek ...
Még csak meghalnod sem szabad!

Kiss Józsefnek.*)

Úgy rémlik olykor, vége már
Szived kifosztva, kihalt a világ.
Hiába zsongtak rügybontó fuvalmak,
Hiába nyílt minden, minden virág.

Zúg milliónyi gép, zúg zakatolva,
Éhes mindenki s kenyeret keres . . .
Lelkedben egy vágy önmagát gunyolja:
Dalolni még? Minek? Nem érdemes.

Úgy jársz a lármás, nyüzsgő sokaságban;
Pedig szived most is a régi csak!
El nem zengett dal benne, óh de hány van,
Hisz csak az ajkad fáradt, hallgatag.

Szép álmom az! Belőle föl se ébredj!
Siket füleknek mért is zengeneél?!
Ezer megtapsolt dalnál többet ér egy,
Mely mindhalálig csak a szivben él.

*) A 60 éves költő jubileuma alkalmára, 1903-ban.

Egy haldoklónak.

Váratlan, gyorsan rád szakadt az este
S most lelked a nagy éj jöttére vár.
Egy csalfa, kínos játék befejezve, —
Megvetjük ágyad' nemsokára már.

Elalszol majd s nem jó éjdre reggel . . .
Ülj addig egyszer szembe még velem.
S ne szólj, csak láztól fényes nagy szemeddel
Égesd belém: mint ől a szerelem.

Csak nézz rám, míg száz gyilkos gondolat dúl
Sápadtan izzó homlokod mögött.
Csak halvány, vézna arcod szóljon arrúl,
A sírba mily kegyetlen kéz lökött.

Aztán bucsuzzunk; nem várom be véged' . . .
Halj meg, többé már sohsem látlak én.
Torodtól is elcsal a léha élet,
Hol gyászt nem ismer víg lány, víg legény.

Úgy szólok majd ott rólad egyiküknek,
Hogy ajkán többé nem cseng hahota . . .
S lelkén egy élten át mint átok ül meg
Sirkoszoruid fojtó illata.

A tavaszi szél . . .

A tavaszi szél üde gallyakat ingat,
Olcsón veszik-adják már az ibolyát . . .
Óh ibolya-kékség, ibolyaillat!
Varázsod im újra megejt, szívemig hat
S egy vén rege illan a lelkemen át.

Egy régi tavasz fuvalmait érzem . . .
— Mind régiek a tavaszok s a regék —
S ott látom im őt is a népsűrögesben:
Száz arcból néz ime rám az a szép szem,
A régi, a kedves, az ibolya-kék.

Suhogó selyemárbul /epesztve borul rám
Az ibolya-illat . . . Utána megyek . . .
Úgy űzöm a multamat, űzöm az utcán . . .
Akárcsak egy ibolya-folyamon úsznám
Én sohse javuló, vén, dőre gyerek.

Jer, hí a május . . .

Jer, hí a május fénye, lángja,
Hí a virulás, jer velem!
Ily fénybe, lángba, virulásba
Borítson bűvös szerelem!

Jer, ittasulj meg velem újra
A vágyak lázas ünnepén!
Ne intsen őszi rémek ujja,
Mig üdvöt esdek tőled én!

Hol minden ily üdvért sóvárog —
Feledve multat és jövőt, —
Aláhanyatló lepkepárok
Sorsáról az álmot ne szódd!

Szerelmünk, mint az ő szerelmük,
Mindegy: öröklét, pillanat . . .
Egy pillanatban hadd hihessük
Öröknek a tűnő nyarat!

Csókolysz, ölelsz . . .

Csókolysz, ölelsz, úgy súgod, hogy szeretsz . . .
De én tudom, nem engemet szeretsz te ;
Nem ezt a testet-lelket, óh nem ezt !
Csak álmaim varázsa szállt szivedre.

Karomban egy világról álmodol :
Gyászpompával száll rá a nyári éj le,
Száz tépett felhő messze vándorol
S hűny az utolsó villám sárga fénye.

Halk szélsóhaj leng erdőn, réteken,
Bús sejtés csap minden virágkehelybe ;
Csillag csillag után hull szüntelen —
Isten szeméből mintha könny peregne.

S nagy távolban holt, sziklás partvidék . . .
Csókolja tenger — özvegyként zokogva.
Oly szomorú e föld, e viz, ez ég,
Mint vesztett üdvről egy ősrégi monda.

Oly szomorú, mint azok a dalok,
Amikkel szived' szivemhez csatoltam,
Midőn azt hittem, vigaszod vagyok
S te azt hívéd, boldog leszek karodban.

Csak egy kis fényt még...

Csak egy kis fényt még a bús őszi égből!
Aztán boruljon ránk az árny, a köd.
Csak egy rózsát még utolsó emlékül!
Aztán csak járjunk tarlott fák között...

S álljunk meg majd a hegyoldalban újra,
Úgy mint tavasszal álltunk egykor ott...
Ruhád selymét a szél zizegve fujta
És félrebillent fátylas kalapod...

S térjünk be aztán a kis kerti házba...
Ne vond a függönyt föl az ablakon.
A hószin ágyon dideregve, fázva
Hadd fejemet kebledre hajtanom.

A kályha tüze bujtó lángot ingat...
Ah, légy az enyém, édes, újra itt!
Büvöljük vissza szebb, jobb napjainkat,
Az ifjúságot s dőre álmait!...

Ég és föld.

Alkony . . . Vergődöm lázas-betegen.
Úgy rémlik, ez a végső gyötrelem.
Sötéten bólong a lomb ablakomba
És valahonnan mintha zene zsongna.

Halkan zizeg, zeng a zárt ablakon
Mint itt lelkemben az én sok dalom —
Mind, amit egykor a világba zengtem
S mind, ami még csak titkon él szívemben.

Mikéntha hívna angyalok szava:
Zord idegenből térj immár haza!
Jer, hí az örök kikelet világa,
Jer, álmok hőse az álmok honába!

Jer, üdvre váltjuk minden kinodat,
Jer, ott az üdvöd mindig üdv marad,
Ami itt megcsalt, minden vágyad, álmod
Valóra válva, teljesülve vár ott . . .

S remegve tépem föl az ablakot —
Ah, hegedűszó . . . Csak az szólt amott . . .
S taps kél, pohár cseng, korhelyhang ihajgat:
„Sose halunk meg! Hej, cigány, vigabbat!”

Megcsendül.

Megcsendül ím egy rég megszakított dal, —
Ah, úgy vágyódom újra teutánad
S piros rózsával, fehér liliommal
Csak telehintem újra a szobámat.

S mint rég — egy halk kopogtatásra lesve —
Várlak — s úgy ejt a percek röpte lázba
És ráfogom már minden kicsi neszre :
Hogy lábad lépte, ruhád suhogása.

Úgy ér az est, úgy ér az éj s te késel,
Ki tudja, hol jársz ; ah, gondolsz-e még rám ?
Csüggsz-e valakin lázas öleléssel,
Vagy nem ölelsz már senkit, nem is élsz tán ?

Nálad van, ami drága volt szívemnek,
Tünt ifjuságom minden vágya álma.
Dalok, melyek csak csókodtól teremnek,
Egy élet, mely most célját nem találja.

Eljössz-e ? Várlak. Bármily késve jössz el ;
Hervadhat rózsa s liliom szobámban,
Jöhetsz bús, zordon, virágtalan ősszel,
Az én szívemben mindörökre nyár van.

Csak piros rózsát nem lelsz majd szívemben,
Elfojtott könnytől mind fehérre sápadt.
S nem fehér ott egy liliomkehely sem,
Piros mind, — szívem úgy vérzett utánad.

Rózsa-ének.

Ott sétáltunk a népes utcán,
Bohó, ábrándos két gyerek,
Ifju szerelmes pár vagyunk tán,
Gondolhatták az emberek.
De mi kerültük ezt a témát,
Avult témádat, szerelem!
Még a rózsát sem adtam én át,
Mely ott piroslott mellemen.

És jöttek párok innen-onnan . . .
S ő szólt: Ezek tán boldogok!
Óh hova gondol, — válaszoltam, —
A férfi önre mosolyog . . .
S ő elpirulva súgta menten:
A nő titokban önre néz:
És elhallgattunk mind a ketten —
Két kacaj, mely sóhajba vész.

Valónkon át vészjósolón szállt
Vádló bú, intő félelem.
Letéptem mellemről a rózsát
S csak téptem lassan, csöndesen.
Csak azt láttam, hogy szirma pergett
S csak azt, hogy ő utána nyúl
És a megtépett rózsza-kelyhet
Keblére tüzi szótlanúl.

Oh mért kellett még azután ott
Szólnunk is rólad, szerelem?!
Mult, hazug üdv emléke játszott
Beszédén és beszédemen.
Kebleről a rózsát letépte . . .
Bénán csüggött alá kezem . . .
S néztük, mint hull levél levélre
A porba lassan, csöndesen.

Játék.

Hő nyár fényében dideregve járok . . .
Az én nyaramból kihalt valami,
Csunyán hazudnak a nyíló virágok
S a csalogányok kéjes dalai.
Belenézek minden virágkehelybe
És mintha már mind hervadást lehelne . . .
S bealkonyul s megállok valahol . . .
Virág nem nyílik, madár nem dalol.

Lázterhes, komor éj szállt a vidékre . . .
A légből izzó ködök foszlanak . . .
Minthogyha minden sötét tűzben égne, —
Fekete lángok a fasudarak.
Fejem fölött sustorgón csapnak össze
S mikéntha máglyán állnék megkötözve
És égnék izről izre, ég szívem . . .
Itt ölelkeztünk egykor, kedvesem!

Óh napom-éjem rontó látomása,
Te halvány, bús, légből lehelt alak,
Úgy látlak egyre, nézlek égve-fázva
S fülemben csengnek zord vádló szavak:
Kit egykor így megsápasztott a csókod,
Ma is ily sápadt, benned úgy csalódott . . .
Mi neked játék, szent volt az neki . . .
S most késő, késő már vezekleni.

És napról napra, éjről éjre várom,
Hogy egyszer tán elnémúl majd e vád . . .
S elfoszlik majd a jelenés, az álom,
Ha egyszer újra látom őt magát.
Véletlenül, az utcán, társaságban —
Elém lebbenne virulón, vidáman
S rám sem ismerne s hallván nevemet,
Nem tudná már, hogy egykor szeretett.

Imádkozom hozzád, te édes asszony,
Csak egyszer óh jelenj meg úgy nekem!
Ajkadról dévaj boldogság kacagjon,
Símulj valakihez szerelmesen . . .
Az én nyaramat élvezd annak ajkán . . .
Hadd tanuljam meg: kár gyötrődni csalfán —
A múlt — pár elmosódó szürke folt —
Csak szép szemed könyes játéka volt!

Tünő ifjuság.

Borongva bejárom a rengeteget . . .
Itt egykor élém egy tündér lebegett.

Hol ember alig jár s madár se jár,
Csak minket csalt ide akkor a nyár.

Egymást sohse láttuk mi azelőtt;
Ugy rémlett, mégis ösmerem őt.

Ő, álmaim álma, vadon közepén . . .
Ugy jött im a legszebb asszony élém.

S csak néztük egymást, — se szó, se beszéd . . .
Megfogtam s kezemben hagyta kezét.

Ajkunk csupa láng volt, szivünk csupa vágy
S a rengeteg mélye a nászi ágy.

Itt súgta: Oly ifju vagy, oly daliás!
Még így nem ölelt, csokolt soha más.

És súgta: Maradnom mégse szabad,
Titkolnom kell a csókjaidat.

És súgta: Ha többé tán sohse látsz,
Epresszen utánam örökre e láz.

S eltűnt . . . Hova, merre? Nem tudom én,
Csak keresem újra a vadon ölén . . .

Hajh, elfáradtam ezernyi tusán . . .
Mily üdvöm lenne a harcok után!

S ugy rémlik im, ott jön . . . Lopva suhan . . .
Rám néz, de ah, oly búbánatosan.

S távol dal zendül, epedve, buján . . .
S már rám se tekint, megy az új dal után.

És elnyeli őket a rengeteg . . .
Ifjuság, ábránd, — Isten veletek!

OSZK

Országos Széchenyi Könyvtár

Romok.

Romfödte ormon egymagamban állva
Csak nézek, nézek szerte a világba.
Alant a lombját vesztő sárga erdőn
Titokzatos sirám tör át kesergőn
És mintha rá ezüst haraszt csörögne:
Rikoltva tördelt madárfütyty riad.
Még egy rideg csillám rezdül a földre . . .
Szemem káprázva bénul ködbe, könybe,
Valami titkos, nagy bánat miatt.

Hunyt szemmel is ellátok messze innen . . .
Ősz és rom szerte a tájon s a szívben!
Óh, járhatod már a vadont, a várost,
Sivár lesz mindig, amilyen sivár most.
Szőhet száz ifju szív álmot! Mihaszna?
Majd lesznek ők is fáradt emberek . . .
Holdbéli telkük' a szél behavazza
S közönbösen néz itt mind uj tavaszra
S képzelt vetése vesztén kesereg.

S óh, az ő ősziük mégsem az a végső!
Bukott ábránd csak, melyre feledés jó.
A te nagy őszöd — az egy örök élet,
Hol a jövő: csak mult, mely újra éled.

Ott az egész nagy mindenség szivedben
S lelkedből soha ki nem vetheted.
Egy titka sem marad megfejtetetlen.
Bölcsön és síron át elődbe lebben . . .
S minden tied, — de mit sem ér neked.

Úgy hajt az erdőn a sirám keresztül.
Fejemre lombok permetegje rezdül.
S mit ember szíve csak érezhet: érzem.
Minden gyönyört és minden kint, — egészen!
S zord árnyak kelnek erdőn, völgyön, ormon,
Suhanva űznek a vén hídon át.
Utánam küldi baglyát a mohos rom
És lábamnál a szakadék, a zordon,
Ásítva kíván még jó éjszakát.

Végzet.

Óh, ne kacagj a vén meséken,
Mik rontó bűbájt emlegetnek.
Gonosz rém les rád alva s ébren,
Nem tudhatod, hogy mikor ejt meg.

Ősökről átszáll unokákra,
Szülőid nászán már megátkoz,
Hol a gyönyört is jajra váltja
S gondot sző bölcsőd fátyolához.

Első vágyad, mely semmivé lesz:
Első győzelme már feletted.
S többé egy vágyad sem oly édes,
Új csalódástól kell remegned.

Bohó játékban, munka harcán,
Nők karja közt, ihlett magányban,
Vagy ha dőzsölve is mulatsz tán:
Melletted mindig egy nagy árny van.

S szeretnél olykor fölzokogni . . .
Már hány csalódás, mennyi gond ért!
S megborzongat — nem is tudod, mi!
S úgy fáj a lelked — nem tudod, mért!

Úgy rémlik, szélén állsz a sirnak,
Feléd vigyorgó váz nevetget . . .
Elátkozott, rossz fényű csillag
Szikrázik baljósan feletted . . .

S egy hang szól: Véget ért a játék . . .
Megcsal a nő, az ihlet ott hagy,
Meddő a munkád . . . Mire vársz még?
Kész már a sir, hogy beleroskadj!

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Rege.

Emlékszel a régi regére?
Rohanó folyam . . . Alkonyi nap . . .
Beledőlnek a tenger ölébe,
Az égbolt mind komorabb.

A vad folyamon kicsi sajka,
Virággal hintve tele —
Mint koszorús sír ha suhanna
A zord vizeken lefele . . .

S mintha sírjára kísértve
Ült volna a holt maga ki,
Úgy görnyed a sajka fölébe
Árván, szomorún valaki.

Babérág az evezője . . .
Tövis-koszorús a feje . . .
Dalolva úgy evez előre, —
Bűbájos, régi rege!

Szemében könny, mosoly ajkán
S szól: Szép napok, ég veletek!
Megyünk lefelé, kicsi sajkám,
Vak, céltalan éj közeleg.

Isten veletek, ti virágok,
A part vadonának ölé!n!
Már üdvre ott sohse várok,
Tündért nem ölelek én.

S többé nem gyötör a révek
Sívár vásári zaja . . .
Az álmok tönkre tevének
S már álmom is mind oda!

. . . Úgy suhan el éjbe, viharba,
A tenger mélyeire
S többé se híre, se hamva . . .
Óh, mért hogy enyém e rege!

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Atlantisz.

Ős rege zsong ős tartományról, —
Ki ne ősmerné e regét?
Hajdanta ez a tartomány volt
Az élő boldogság hazája;
De már rég tenger zúg fölötte . . .
Ugy mondják, vallják legalább
Sokat tapasztalt, vén, komoly hajósok,
Ha már kifogyván minden mesetárgyból
S tán a grogtól is kissé fölhevülten
Letárgyalván a hollandust, a bolygót, —
Rátérnek végül Atlantiszra is . . .
Akad köztük, ki megesküdni kész,
Hogy látta egyszer már ő maga is,
Csillagsugáros csöndes éjszakán,
Mint csillant föl a tengerből feléje
Mélységes mélyből egy fehér világ,
Gyémántkupolás márványpalotáknak
Kápráztatóan csillogó sora
S hószinü utcák liliom-ruhás,
Mosolygó arcu embertömege . . .
S csodás harangszót is hallott a mélyből . . .
S bár mindez csak egy kurta pillanat volt,
Szívét oly bűvös érzés fogta el,
Minőt sem addig, sem aztán nem érzett
És — isten tudja, érezhet-e még?

*

Hosszú, álmatlan éjszakákon
Nesztelenül suhanva jó

S ágyam szélére ül szép csöndesen
Egy hófehér, légből lehelt alak
S tündöklő szemét mélán rám veti.
S mikéntha szánón hő tekintetével
Megsímogatná elgyötört valómat, —
Mig mozdulatlan ajkán ott lebeg
A szótlan kérdés: Tudod, ki vagyok?
És honnan jöttem? És hová megyek?
Egész valója szó nélkül beszél
S bár hangja nincs is e csodás beszédnek,
Azért mégis oly tisztán érthető,
Oly megrázó, oly kéjesen kinos,
Amilyen sohsem lehet földieknek
Sem suttogása, sem kiáltozása,
Sem bármiféle víg, vagy bús szava.
Az én ajkamra sem száll semmi hang,
De ő megérti, hogy im felelek:
Te bűvös árny, — megálmodom, ki vagy
S honnan jössz s hova mégysz, — megálmodom!
Nyugalmat, üdvöt sugárzó szemének
Nézése átaljárja lelkemet
S e pillantásra mind elém tűnik,
A mit e földön immár végigéltem:
Minden érzés meg minden gondolat,
Minden gyönyör meg minden fájdalom,
Valóság, álom, sejtelem, remény...
A mult, mely immár örökkévaló —
Az öröklét egy röpke pillanatban.
Ám az emlékek zajlásán keresztül
Két ige csendül egyre s egyre föl,
Az egyik az én hangom, epedő hang:

Még, még, csak még egy kissé! ... És a másik —
Az zord, tiltó, az életé: Elég!

Bohó gyerekkor szép játécai,
Ábrándot űző ifju lelkesülés,
Tenger tudásra vágyó szomjuság,
Önámitóan hívő szeretet
S öröknek látszó édes szerelem,
Vagy érdeemesnek tetsző büszke munka,
Igaznak mímelt tisztelet, dicsőség,
Sok mindenféle színes buborék ...
Oh hogyan csüggttem én mindegyiken:
Még, még, csak még egy kissé — s vége volt!
Elfujta mind az irigy szó: Elég!

Oh te nyugalmas, boldog, tiszta szellem,
Ki hozzám jöttél s mégis mintha tőlem
Oly végtelenül messze-messze volnál, —
Te szótlantul is oly dicső beszédű,
Szelidségedben is győztes hatalmu,
Te jól tudod, mily szép volt annyi vágyam,
És annyi vágyam mily nagy fájdalommal
Halt meg szivemben, mind idő előtt.
Tudod, hisz a legiőbb vágy betelése,
Amit a sors itt mindig megtagad:
A boldogságnak örök végtelenje
Arra felé van, a honnan te jöttél,
Arra felé van, a hova te mégysz.

S fehér arcán a fényes jelenésnek ·
Álmomra mintha igent intene
A megértésnek édes mosolya.

Egy pillanat, — hősín ujjával im
Szemem pilláit gyöngéden lefogja . . .
S e pillanatban mintha hirtelen
Leomlanának szobám falai,
Ellátok messze, szét az éjszakába ; —
Köröttem a nagyváros palotái
S a földkerekség számtalan tanyája . . .
És én keresztüllátok mindenem,
Az éj sötétjén és a falakon
S látok virasztó s alvó lelkeket
S tudom : nem volt, nincs, nem lesz pillanat,
A melyben minden, minden ember alszik,
Vagy minden, minden ember ébren él.
S keresztüllátok minden szíveken
És boldogságot látok ott s erényt
És látok vétket és elkárhozást
Sok milliószor millió alakban,
Kezdet meg vég közt tenger változatban;
S tudom, nem volt, nincs, nem lesz pillanat,
Melyben jó s boldog volna minden ember,
Vagy minden ember rossz s boldogtalan.
Elegy végesség, elegy változása —
Csak ez az, mi itt örök s végtelen.

Jaj annak, a ki mindezt látja s érzi
És nem tud álmot szőni, olyan álmot,
A melytől ez a törmelékvilág,
Habár csak bűvös képzeletben is,
Mindegyre ujjá s egészszé szülemlik.

. . . A fehér kéz im lesimul szememről,
Fölnézek s nézem a fölséges arcot.

Ah, mintha rajt az a dicső mosolygás
Ihlett dal volna ama nagy varázsról,
Mely lelkem mélyén minden érzelemben
E mindenséget úgy teremti át:
Óh művészelkek alkotásai,
Ti mindöröktől fogva voltatok!
Mikor szem még nem látott titeket,
Mikor fül még nem hallott, — voltatok!
A mindenségben úgy lebegtetek,
Mig egy-egy lélek, különb mint a többi,
Hő vágygyal meg nem sejtett titeket
S szent ihlet nászán úgy nemzett anyagba,
Hogy ti mindenki szemének, fülének
Fölfoghatókká megszülettetek.
A mérhetetlen térben észrevétlen'
Óh mennyi dallam, mennyi szín s alak
Vár még ily testet öltő születésre!
És mindig támad egy-egy olyan élet,
Mely lát, vagy hall a másnak pusztá térben
Testet nem öltött jelenéseket,
És szóba, hangba, kőbe, színbe nemzi,
Hogy csodálhassák mindazt mások is,
Kiknek számára nincsen jelenés,
Oh. bűvös álmok, szent káprázatok! . . .

*

Im, mintha járnék zúgó tengeren,
És a mélységbe néznék álmatag,
És mintha onnan bűvös, nagy varázsszal
Felém csillanna egy fehér világ:
Gyémántkupolás márványpalotáknak
Kápráztatóan csillogó sora

S hószinű utcák liliomruhás,
Mosolygó arcu embertömege.
S mintha zendülne csodaszerű zsongás,
Mintha harangszó zúgna ott alatt
S a fehér város fehér piacán
Im, mintha márványtrónra ülne épp
Ama fehér árny, aki olykor-olykor
Hosszú, álmatlan éjszakákon
Ugy látogat meg bűvös, nagy titokban...
És mintha im, a fehér színű árnyak
Letérdelnének hódolón előtte
És úgy sutognák, hogy mily boldogok!

... Óh Atlantisz, te regék tartománya,
Elérhetetlen távolságba süllyedt
S mégis föl-föcsillámló álomország,
Mely elvarázslóm lettél nékem is, —
Teljesületlen remények betölte,
Véges boldogság örök végtelenje,
Imádott hon, mely nem lehetsz hazánk:
Engedd hozzám őt, engedd másszor is,
Mindig, ha csüggedt s szomorú vagyok,
Úgy vigasztaljon, biztasson halálig.

Új ifjuság.

Nem szállok többé pörbe a világgal,
Ezerszer is csalódtam benne bár.
Szívnek, mit csalfa vágy már nem hat átal,
Megtér itt minden: eltűnt fény, virág, dal,
Minden új nyárban minden régi nyár.

Óh annyi őszet nem gyászoltam hiába,
Csak áldom minden csalódásomat.
Rózsák, sugarak, ábrándok halála,
Benned születtem új, szebb ifjuságra,
Melyből csalódás többé nem fakad.

Dús körben éljek, avagy koldus-árván,
Ki ma követ, tán holnap elkerül . . .
De én immár nem bánom, bármi vár rám,
Örök kéj úszni örök álmok árján,
Nem elhagyatva, óh csak egyedül.

Testvériség.

Kicsordult Ábel vére . . . Kain ott állt . . .
Egymásra néztek . . . Egy perc volt csupán.
És ugyanegy szó kelt kettőjük ajkán:
„Testvér!“ És csend lőn ez egy szó után.

Ismeritek e szót, e szörnyü kérdést?
S e csöndet, melyből nem szólt felelet?
Örök váddá lőn ott a néma hulla:
„Én sohse bántam volna így veled!“

Látjátok a holttest mellett az élő?
Amint rémülni és remegni kezd!
Örök bűnbánat kinjával szívében . . .
„Nem ezt akartam, testvér, óh nem ezt!“

S halljátok-e a titkos, nagy sirámot:
Mit ér a köny, a megbánás mit ér?!Késő! A szívbe vissza sohse folyhat
A mely belőle kiomlott, a vér.

Óh hány évezred zajlott el azóta
S hányszor hull Ábel vére egyre még!
S hányszor rémül föl Kain — egyre későn
Véred hullásán, szent Testvériség!

A búr vezér sirja.

Hősök könyeznek. Meghalt a vezér.
Ő, kit csak győzni látott a hazája.
Elhal a jelszó: Rablánc vagy babér!
Mi lesz most már, ha ő, im, sirba tér,
Mikor népét a legfőbb tusa várja?

Hősök! Lehet, már eldőlt sorsotok
S csak temetés az, ami hátra van még.
Megölt szabadság sirján állotok...
A jó világ tán veletek zokog,
De majd rámondja: Békével nyugodjék;

Ám ti nem fogtok elcsüggedni, nem!
Minden kopjétek, ha már odaveszne,
A sirdomb, melyben a nagy hős pihen,
Bevehetetlen kopje lesz, melyen
Örökké védi honját hősi lelke.

Az a sir legfőbb erősségetek,
Mert szivetekbe csodás láng csap onnan.
Hőssé nő attól ott minden gyerek!
Sirjában fekve holt vezéretek
Új sereget úgy toboroz titokban.

S a többi sir is egy-egy kopje mind,
Holt hősök lelke él ott jelre várva,
S ha majd az idők ujja tette int,
Új nemzedékben testet ölt megint
S úgy kél honáért új, szilaj csatára.

Kalmár zsarnokság zsoldos hadai
Hősöknek népét bár százszor legyőzzék,
Rabláncon mégsem bírják tartani,
Sirjából úgy tör újra s újra ki
A szent szabadság, az örök dicsőség.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Hallali.

Zsong, suttog az erdő, a bükkös, a tölgyes;

Halkan tanakodnak a marcona fák:

Nem csattog a fejsze! Micsoda csönd ez?

Ember sehol! Újra mienk a világ?

Elő suta nyúlak, szarvasok, őzek!

Elő, ti sűrűnk minden vadai!...

De hirtelen im más hangok ütődnek:

Távolból dőrejt hallani.

S kacagó kürtszó felel az erdőnek:

Hallali!

S futnak suta nyúlak, szarvasok őzek...

Hallali! Hallali!

S a lomb közt már ijedt susogás jár:

Vadászik a császár!

Vadászni indult, vadászni a császár...

Cserkészve az erdőn tétova jár.

Les, vár, fejedelmet, agancskoronást vár...

Néhányat elejtett fegyvere már.

Vadásznia másnak itt kinek se szabad ma.

Övéi az erdő szarvasai,

De ime amint les a legdaliabbra,

Távolból dőrejt hallani...

Kürtjét a császár megfújja riadva —

Hallali!

Vadásznia másnak itt kinek se szabad ma!

Hallali! Hallali!

De kacaja kél a lombsuhogásnak:

Nem vadra vadásznak!

Őrt áll ezer őr az erdő határán,

Mint hogyha von hajtók csapata kört.

Őrt áll ezer őr — a császárra vigyázván...

S a csöndbe csak őrjel dőreje tört.

Okát sohse fogja megtudni a császár!

Megritkulnának vadászatai...

De sűgja, susogja a lombsuhogás már:

Tudjuk, jött erre valaki!...

Az is fejedelmet, de nem agancskoronást vár...

Hallali!

Vadász az is, ámde vadja a császár...

Hallali! Hallali!

Császárok, mint vad, amelyre vadásznak,

Oly vadjai másnak.

Suttoghat az erdő, a bükkös, a tölgyes,

Óh tanakodhatnak a marcona fák!

Fejedelmek tanácsa, a titkos, a csendes

Bambán néz rengetegbe, világ!

Ha gyanútlan' jár az aranykoronás vad,

Ha jár rettegve: szörnyűk utai.

Itt méreg ömölhet, ott tör czikázhat

És olykor dőrejt hallani...

S bármennyi vadászt is emészt e vadászat —

Hallali!

Terítőre mindig jut koronás vad,

Hallali! Hallali!

S nem vész ki, akárhogy ront egy a másra,

Se vad, se vadásza!

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Úrnapja.

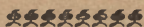
Piacon, utcákon, — oltár, — áhitat . . .
Szenteltessék meg a Krisztus teste, vére.
S egyiktől másikhoz áldást mondva s kérve
Zsолоzsmákat zengő néptömeg halad.

Úgy fordul ott a négy világtáj felé
S Krisztus testét, vérét magasan mutatva,
Úgy zengi az igét Krisztus felkent papja:
„Vevé a kenyeret és a bort vevé“ . . .

S hallják a síkságok a szót s mindegyik
Mintha egy-egy oltár terítője lenne . . .
Hajladozik rajta dús gabona terhe,
Melyből majdan Krisztus teste vétetik.

S hallják szerte a szót a hegyoldalok
S valamennyi, mintha szinte oltár lenne,
Rajta szöλλötövek duzzadó gerezdje:
Krisztus vére egykor majd abból buzog.

Urnapi oltárok mellől menjetek
Ki e síkságokra, e hegyoldalokba;
Ott zendüljön föl az urnapi zsолоzsma,
Krisztus teste, vére ott van veletek.

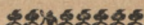
Szobrok harca.

Dicső emlék, mely ott állsz Buda ormán,
Érckezedben szent zászló, hősi kard,
S úgy hirdeted, hogy ama véres orkán
Milyennek látta egykor a magyart:
Dicső szobrunk, úgy nézünk föl ma hozzád,
Miként ha volnál egy egész sereg,
Az a sereg, mely egykor Buda orrát
Nekünk vérének árán vivta meg.

Ah akkor... Nem, nem volt az győzelem még!
A kiontott vért a föld elnyelé...
S ellenségünknek véréből egy emlék,*)
Sötétlő emlék nőtt ott ég felé.
De hőseinknek vére is kihajtott:
Te vagy hajtása, óh dicső szobor!
S úgy folytattátok ketten ott a harcot,
Mely el nem dőlt még vérünk fogytakor.

Budának ormán úgy folyt-folyt tusátok,
Titokban, némán, láthatatlanul...
S egyszerre im, mint foganatlan átok
A sötét emlék le, a mélybe hull...
Ott temetik ma, akiknek halottjuk...
S te dicső szobrunk itt állsz helyeden!
Győzött megint a honvéd kardja! — mondjuk —
S most már örökre szól e győzelem.

* A Hentzi-szobor.

Születnek olykor . . .

Születnek olykor szent balsors sötétjén
Óriás lelkek . . . csupa láng, mesés fény . . .
Csodás álmokat valóvá teremtve,
Ragyogást szórnak ők minden szivekbe.

Hódoltok nékik, rózsát, babért szórva . . .
De mit ér nekik a babér, a rózsza ?
Dal, kép, szobor, rím nyomán csupa mély seb :
A szív mindég egy álommal szegényebb.

Óh ne mondjátok, hogy isten kegyeltje,
Kinek így pusztul váltig szíve, lelke ;
S csak úgy boldog, ha ráborul a sírhant,
Mikor még legszebb álma el nem illant.

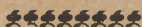

Hősök unokái.

Széditő emléke csodás, hősi multnak,
Ma még dicsőítés szent ünnepe vagy.
Hősök unokái úgy álmodozunk csak
Törpén ama korról, mely oly csoda-nagy
Holdfény, csillagfény ég emlékezés éjén
S még szövétneket is gyújt kegyeletünk,
De mintha sápadna már mind e mesés fény . . .
Hold, csillag, szövétnek — óh mi lesz velünk?!

Ki tudja, mi készül az ős mindenségben?
Csüggedők azt mondják, kiég már a nap.
Nem kap tőle fényt már hold, csillag az égen
S szövétnekünkre majd éj viharja csap.
De ki hallgat csüggedt, bús aggodalomra?
Hold, csillag, szövétnek csak sápadjatok!
Hiszen a nap nemhogy hunyóban lobogna,
De kelőben minden más fényt túlragyog.

Óh siess kelő nap, uj nagy idők napja!
Ne hagyj kishitűen tespedezni már;
Jövel, uj tettekre uj hősoket adva,
Mig a régieknek kora ím lejár.
Halj ki emlékezés törpe nemzedéke,
Kíról nem fog szólni ily emlékezés,
De ne csüggedj, örök feledésbe térve
Dicsőségre termett fiaidra nézz!

Tördelt, bús dallam...

Tördelt, bús dallam minden énekem.

Óh mi lesz én velem?!

Oly rég csaltok már csalfa délibábok!

Oly rég-rég hallom már: Csak türelem!

Valóra válnak a virágos álmok,

Mikért gondverte lelkem úgy sóvárog!

Te, mit erénynek hisznek, vallanak

Birkák és szamarak,

Váltig hazudván, hogy rózsát teremsz te,

Óh türelem, zord, gyilkos sivatag,

Meddig járiak még, rontásodba veszve

S örök rózsákhoz vágyva messze-messze?!

Tündérkert vár ott, ősi birtokom:

Velem fogant jogon!

Szent tündérkertje dicső sikereknek...

Babéra tudja már, mint én tudom:

Magból, mely itt e pusztán nem ered meg,

Ott csak babér hajt, — csak dicsőt teremtek!

Botránkozzatok meg, szerénykedők,

Halk furfang, szende gőg,

Sivár had, mely itt célodhoz jutottál!

Boszúd engem, gyászkedvűt, tán lebőg,
De jól tudod: több vagyok sokatoknál,
Bár sorsom láncban, tar rögn botorkál.

Tudod jól, mért bús itt én végzetem
E holt vidékeken;
Hiába mért vet itt lelkem virágot:
Más üdve nincs s az itt meg nem terem...
Neked e pusztán is van aratásod,
Mert, ami fő, van trágyád is, ha szántod.

Biztassatok: csak vesd virágodat,
Vesd, ha meg sem marad!
Rügyükbe-hervadt virágok avarja —
Az lesz itt a te termő talajad!
Csak türelem! Várj a nagy diadalra:
Gondod láncát a rozsda mig lemarja!

Csalódtok! Gyülik bennem szent erő,
Láncokat tördelő;
S elszállhatok majd szárnyán dalaimnak
Szebb tájra, hol a hírnek fája nő
És a dicsőség szent rózsái nyílnak,
Egy-egy földreszállt, örökfényű csillag!

Vagy — még rózsásabb lenne egykoron
Diadalmámorom? —
Jajt sírna csak s azt hinné dalnak ajkam?
S babérnak a bogáncsot homlokom?
S majd isteneknél is már boldogabban
Ujjongva vesznék itt e sivatagban?...

Virasztás.

Ködös sötétség . . . Csillag nem vezérel.
De azért félre minden csüggedéssel!

Bár a sötétben nekünk vermet ásnak,
Várjuk világát hajnalhasadásnak.

Addig, ha csillag nem is gyul felettünk,
Csak lidércclángnak utána ne menjünk!

A míg szivünkben hő élet lobog még,
Be tudjuk várni, hogy kihajnalodjék.

S ha rátörnének orvul életünkre,
Óh még kigyulna ős erőnknek üszke.

S vérszinü lángok komor fénye mellett
Legyőznénk még száz éji veszedelmet.

Az éjben nekünk most csak vermet ásnak,
Várjuk világát hajnalhasadásnak.

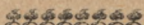
Öktóber 6.

Foszló hurján szent emlékezésnek
Évről-évre gyászos, könnyes ének
Elbukásról mért zeng e napon?
Mintha egykor, akkor — haldokolva
Nem is ama hősök győztek volna,
De hóhérjok: az orv hatalom...

Nem, nem! Ők, a rabul is vezérek,
Amidőn a vesztőhelyre léptek,
Akkor vívták fő győzelmüket:
Élve addig mindhiába győztek,
Győzhetetlen léte a dicsőknek
Épp haláluk által született.

Láthatatlan árnyaik vezettek
Titkos harcán dacos türelemnek —
Rabságból uj szabadság felé...
S törne csak ránk újra olyan ármány,
Nemzetünket uj szilaj csatáján
Náluk jobban ki vezérlené?!

Ezt a népet harcra tüzesebbé
Neveiknél jobban mi tüzelné?
Ilyen tűznél dicsőbb mi lehet?
... Napján ama megdicsőülésnek
Zengjen inkább diadalmi ének
Elbukásról síró dal helyett!

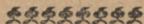
Kikelet.

A fák még pusztán nyujtják karjukat
A levegőbe esdőn,
S egyszerre megcsap bűvös hangulat:
Mintha járnánk már zsongó lomb alatt
Pázsitos, árnyas erdőn.

És láthatatlan', hegy, völgy, sík felett
Mint bűbáj hogyha szállna:
Egy pillanat száműzte a telet . . .
Minden szív érzi, itt a kikelet,
Bár szem még egy se látja.

Óh messze még a rózsák ideje . . .
Ám e nagy pillanatban
Illatjuk mintha már itt lengene . . .
S dúsabban tölt el álma most vele
Mint valósága majdan.

A hány virág volt és lesz, mindahány
Mintha nekünk virulna . . .
Vagy ily ábránd csak engem csal talán,
Ki túl immár az élet tavaszán,
Mely nem virulhat újra?

Még csupa merengés . . .

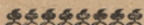
Még csupa merengés, ábránd, színes álom . . .
Kedves szeme mélyén oly tiszta a fény.
. . . Isten veled unott, bús szürke világom!
Tündökletes úton megyek tova én.

Feledve ezer bűt és tétova gondot,
Csak megyek előre, új babona von . . .
Titokzatos, édes tündérrege zsong ott
Az ő piros ajkán lágy-álmatagon.

Úgy álmodik ő ott szent, hű szerelemről
Büvös regeország urnője gyanánt,
Valóm sohsem érzett üdv hatja keresztül —
Óh, hátha a végzet régtől neki szánt.

Ki tudja, nem érte csalódtam-e váltig,
Hogy sohse csalódjam, ha őt szeretem;
Hogy, álmaim álma valóra ha válik,
Ő benne szeressen mindent a szívem.

Óh, hogyha karomba simulna, hogy' óvnám!
Szívembe míg egy-egy emlék belevág . . .
Hadd nézne örökre ily álmodozón rám,
Nem tudva, hogy ott künn mily zord a világ!

A Golgotán. . .

A Golgotán megült az éjek éje,
A mennyre, földre gyászt verő ború,
S az Isten-ember véres homlokáról
A porba hullt a töviskoszorú.

S elvitték a föld legdicsőbb halottját,
Pusztán sötétlett ott a Golgota . . .
De im hajnalra a kereszt tövében
Dús rózsatő állt, üde rózsafa.

Nőtt éjen át a töviskoszorúból,
Nőtt nyíló szirma, titkos tövise,
S mind a sok gally, a tövises, virágos,
A keresztfát úgy borította be.

S im jött egy angyal s koszorúba fonta
A gallyat mind, a rózsást, tövisest, —
Nagy, óriási rózsakoszorúvá . . .
És újra pusztán állt ott a kereszt.

De a világot most is láthatatlan'
Az a koszorú fogja, fonja át:
A szenvedések töviskoszorúin
Szeretet-virág ontja illatát.

Falun.

Isten veled nagy tarka-barka város,
Áldottabb tájon vár uj otthonom ;
Erdő, mező az, illatos, virágos,
Nem embervadtól nyüzsgő kövadon.

Isten hozzátok ti utcák, ti házak,
Hol annyi víg s bús évet éltem át.
Lelkemre már csak bú száll most, ha látlak,
S késői bánat és mihaszna vád.

Szabad mezőkről jöttem ide ifjan,
Nőttek a földből palotasorok.
Így nő jövőm is, hittem álmaimban
S csalt nagy reménynyel száz csábos titok.

Rég volt . . . Nem csüggök itt már titkon, álmon,
El innen, el! Megöregedtetek !
El innen, el! Itt halt meg ifjuságom,
Utcák során mint kísértet lebeg.

Órák, napok meg évek száz meséje . . .
Ott ez, amott meg az esett velem . . .
El innen, rétek és erdők ölébe,
Hol még az emlék sem jövőtelen.

Isten hozzátok, ti utcák, ti házak,
Ti rajtam is túlvénülő tanúk!
Rajtatok nem a meg-megifjulásnak,
De a mulásnak intő dala zúg.

Erdő-mező bármily bús, hervadozva . . .
De minden évben újra nyit s virúl
S minden virág, mintha a régi volna, —
Mintha élnénk elmúlhatatlanúl.

Emlékszel-e még? . . .

Emlékszel-e még a boldog időkre,
A játszi gyerekkor álmaira?
S a kertre, hol akkor játszva-kötődve,
Kéz-kézbe bolyongtunk ide-oda?

Emlékszel a vénhedt gesztenyefára
S hintánkra az árnyas gallyak alatt?
Egymásba fogóztunk ide s tova szállva
S vállamra kibomlott szőke hajad.

És jut-e a komlós lugas eszedbe?
Ott járta a játék: férj s feleség . . .
Emlékszel a dőre gyerekszerелеmre
S mint loptam a csókod', emlékszel-e még?

Rég volt . . . tova tünt pár tavasz azóta
És engem az élet messze vetett . . .
S játékaiban hajh sorra csalódva —
Találkozom íme újra veled.

Szép vagy, viruló, csupa üde varázslat . . .
S hogy rokoni csókod im ajkamon ég,
Föllángol e csóktól arcom, a sápadt
Mint egykor, ah akkor, valaha rég . . .

Minthogyha régmuli üdv szava hívna . . .

S ez mégsem a multak igézete ma! . . .

Mondd, szép-e a kert még? Ott-e a hinta?

Zöld még a lugas, meg a gesztenyefa? . . .

Ha majd vezekelve bejárom e kertet,

Eljősz-e a régi helyekre velem?

Hogy fejem a porból ott fölemeljed

S megváltás a te tiszta, hű sziveden?

Te sem . . .

Te sem születnél küzdésnél egyébre,
Jer, hadd kezemben egyszer kezedet.
Ver téged is az élet száz szeszélye,
Jer, szebb jövődöt jóslók én neked.

Téged is úgy csalt délibábhoz útag,
Jer és keress célt egyszer énvelem.
Te se rejtegesd már mosolyba bútag,
Jer és zokogj itt egyszer keblemen.

Mit el nem értünk külön tévelyegve,
Tán egy kis fészek adja meg nekünk,
Hol ajk az ajkon egymást átölelve
Nevetve-sírva boldogok leszünk.

Vallomás.

A jó barátnők, jó barátok
Azt sugták hát, hogy ne szeress!
Hisz minden vágyam léha, álnok;
Hisz a gonoszszal cimborálok...
Az ily dolog nem istenes.

Óh csak beszéld el mind a vádat,
Mit ellenem súgtak neked.
Nézd, vétkes lelkem csupa bánat
S csókollak, mint a térdre-bágyadt
Vezeklő a feszületet.

Óh vétkeztem, — ha bizni vétek!
Bűnöm nagy, — ha csalódni bűn!
Kacagva éltem röpke kéjnek, —
De akik érte elítélnek,
Nem láttak sirni törtszivűn.

Csak tépd le multamról a fátyolt,
Csak tépd le, édes, te magad,
Hogy lásd, szivemben mennyi gyász volt,
Hogy velem együtt sirva gyászold
Nélküled átélt multamat.

Óh válts meg, tőlem bárhogy óvnak,
Bocsásd meg minden vétkeket.
S ha már a multam pusztá szó csak,
Bocsásd meg a Mindenhatónak,
Hogy hozzád csak most vezetett.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Ez itt az álmok rengetegje . . .

Ez itt az álmok rengetegje,
Óh jer mélyébe, jer velem!
Mögöttünk csattog az irtó szekerce
És dőlnek, dőlnek szüntelen
 A mesefák;
De előttünk még végtelen
 A szűz tündérvilág.

A durva fejszés: a valóság
Csak üzzön mindjobban nyomon,
Mind-beljebb tűnünk, hol a csodarózsák
Még szebbek, az ábrándvaden
 Még bűvösebb . . .
Jer, itt nem is fáj oly nagyon
 A sok-sok régi seb.

Jer, elfeledjük a vidéket,
A hol a többi ember él
S a hol minket csak ölvé ölt az élet,
Hisz ott mind dőre az a cél,
 Mely szent nekünk . . .
Itt is vár tövis, de ne félj —
 Attól kéj vérzenünk.

Sebezhet minden tövisével
A dalrózsák szent ligete :
Csak ott leszünk hon ; a mi vágy vezérel,
Mind ott lel üdvöt, jer bele ! —

Dalt tépek ott
S száz kis manó cseréli be,
A mire akarod.

Ha kósza szellő hirt visz rólunk,
Tán szánnak is az emberek :
Hogy álmok csak a mi tündéri módunk,
Szívünk rossz bűbájtól beteg . . .

S ha sirba visz
Majd minket a manó-sereg,
Még tán siratnak is.

Csak itt az álmok erdejében
Kél akkor zengő vigalom :
Miéink vagytok végre hát egészen ! . . .
S fölcsendül valamely dalom,
Legszebb dalunk —
S mi sirunkból dalszárnyakon
Világgá suhanunk.

Ne kérdezd . . .

Ne kérdezd, üdvünk meddig élhet?
Mi lesz, ha szivünk majd kiég?
Szerelmünk most egy örök élet
Minden kékét oszthatja még.
Csókolj, édes, még szilajabban,
Hadd haljon csókra csók, ne bánd!
Csak ami meghalt, halhatatlan . . .
Egyetlen egy ily pillanatban
Évmilliókat élek át.

Im ontja illatát a rózsa,
Im, nászdalt zeng a csalogány
És egy ez illat, egy e nőta
Tavaszok végtelen során.
Mit bánja a dal, hogy ki zengi
S az illat: mily rózsán fakad,
Sirunkon más fog mást ölelni . . .
Csókolj, öröklét üdve semmi,
Ha elvész egy ily pillanat!

Pán.

Szent erdők mélyén, árnyas ligetekben
Hétágu sípon fújt egykor danát . . .
Hejh, mindig csókba halt e nóta át . . .
Mámorban lesték, kéjes-önfeledten
Driád, bachansnő, nimfa és najád,
Pán csábitó dalát.

És valahányszor egy-egy dalba kezdett,
Úgy rémlett: új dalt zeng a csalogány
És új dalt zeng a költő mindahány.
Száz bölcs elmén új ihlet fénye reszket
S új rés hasad szent titkok fátyolán,
Mert ő akarta, Pán.

És valahányszor egy-egy csókot orzott,
Ég, föld és víz mámorban reszketett,
Szerelmes vágy járt át minden szívet
S feledve bűt és nem ismerve gondot
Nászt ül minden e széles föld felett
S Pán halkan nevetett.

Rég volt . . . A szent erdők helyén azóta
Száz város nőtt: zúgó kőrengeteg.
És emberek haltak meg, istenek . . .
De ma is szép a fülemüle-nóta
S mint egykor, épp úgy zöldel a berek, —
Csak Pán halt volna meg?

A szív mint rég, épp úgy gyúl szerelemre
És száz titkos vágy, száz feshő talány
Teremtő lázat ont mint hajdanán . . .
Egész mindenség vallja, zengi szerte
Nem halt meg, erdők s városok során
Él mindörökre Pán.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Vihar előtt.

Zord fellegek a hegyek ormán,
Tikkasztó hő idelenn . . .
Mi lesz, ha ránk tör az orkán?
S vetést, aratást letiporván,
Elbömböli: Nincs kegyelem!

. . . Óh népem, még ne ijedj meg!
Se öklödet égre ne rázd.
Hisz hátha pusztítani retteg —
S csak sírva fakad a felleg,
Nem bántva vetést, aratást?!

Csak vess te, arass te nyugodtan!
S ha vihar lesz, nosza, legyen!
Dúlhat, míg dűhe kilobban . . .
Kárt nem tehet ős ugarodban:
Az újra, örökre terem.

Se bújva ne állj tova tétlen, —
A termést hordd be hamar!
Se vakon ne dühöngj te a vészben —
Vigyázz, villáma ne érjen!
S te győzesz, nem a vihar.

. . Óh, forradalom riadója,
S óh csüggedezés panasza,
Csak időt loptok ti civódva!
S mit gyors, bölcs munka megóvna,
Hajh, mennyit vesz a haza!

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Pató Pali.

Pató Pál ur, — hisz kiki tudja,
Mily hires ur volt s mily derék,
Mindenre mily bölcs módra fujta,
Hogy: „Hejh ráérünk arra még!“
S mint pusztult háza, földje, rétje
S mint dőlt aztán ő maga ki, —
Bizony meghalt és örökébe
Kisöccse ült: Pató Pali.

„Hejh, más világ lesz most e tájon!
Csak rajta, gyorsan, íziben!
Dülöng a ház? Hát ne is álljon!
Ugyis kastély kell énnekem.
Lassan járjak, hogy messze érjek?
Avult mondás! Csak bontani!
Térj őseimhez ősi fészek!“ —
S bontat-rontat Pató Pali.

„Mit? Kastélyt most még ne emelnék?
Külföld márványa itt minek?
Csinos kis uri házra telnék
Kövéből a roncs réGINEK?

Jó, jó! Majd másképp is beszéltek! . . .
Nagyok, hajh, lelkem álmai.
Hazánk is oly roncs ősi fészek“ . . .
S kastélyt épít Pató Pali.

„Galád építés, mennyi pénzt nyel!
De mit pár hold rét, pár tanya!
A szomszéd bőven győzi pénzzel . . .
S leszek — ha más nem, — honatya.
S majd kapnak rajtam tiz megyének
Legszebb, legdúsabb lányai.
Föl, kortesek, hogy célhoz érjek!“ . . .
S etet-itat Pató Pali.

„Zászlóm alá, én árva népem!
Itt az igazság, itt a jog!
Uj, szebb kort vívunk ki merészen.
E célért élek és halok! . . .
Pénz kell? Megint pénz?! . . . Itt a kastély!
Zálognak az is valami.
Hajh, szomszéd, drága ám a nagy cél“ . . .
S hajh — elbukik Pató Pali.

„Teringettét! Ki hitte volna?!
Biz ez bolond sor, igazán!
Az ősi juss elment pokolba
S meg sem menthetlek, óh hazám!
Se pénz, se posztó . . . S mi jut eztán?
Hejh, hol a kedv a hajdani?
Uj életet kell kezdenem tán?“ . . .
S szívébe lőtt Pató Pali.

Sajnálta falu, város, ország,
Akár Pató Pált hajdanán;
Az — túlrest vérű volt — susogták, —
Ez — kissé hebehurgya tán . . .

Sirjukról hirük szertekószál,
Hisz sorsuk váltig gyakori;
Mert a magyar, hajh, hol Pató Pál,
Hol pediglen Pató Pali.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Tépett felhő.

Tépett felhőnek peremére
Aranszínű fényt szór a hold.
Hajad csillámló sűrűsége
Lázás mellemre ráomlott.

Tán szívem hűnyó lobogását
Figyelni omlasz így fölém?
Nézd, még egy villanás cikáz át
A foszló felleg kebelén.

Óh vigy nyomába, ki, az éjbe!
Vigy oda, hol im elenyész . . .
Gyöngyvirágos hegy tetejére, —
Ott édes lesz a pihenés.

A gyöngyvirág ott májuséjen
Holtak inyéből hajt elő . . .
Mutatja széles nevetésben
Fehér fogát a temető.

Ugy mosolyog, — mig újra^r fényt vet
Egy új felhőre fönn a hold . . .
Ha majd síromtól elcsal élted,
Értsd meg e gyöngyvirág-mosolyt!

Vesztett édenről . . .

Vesztett édenről zsongnak komor álmok . . .
Elmémet bontja gonosz babona . . .
Lelkemben ezernyi áldás meg átok,
Sirám, kacaj, üdv, kín emléke kovályog . . .
Óh mit ámitasz még lázas éjszaka?!

Im itt ölt vágyaim égvívó tulsága,
Szememből itt hunyt ködbe a fény . . .
Itt kell emlékeztem — feledni vágyva,
Innen visznek ki majd nemsokára . . .
Az éden itt már nem volt enyém!

S ott vívtam e világgai . . . Óh le se vertek, —
De mit ért a dicsőség, a szerelem? . . .
Babérom hervadva zizegte szivemnek:
Majd sir még miattad a hitves, a gyermek! . . .
Vesztett éden volt már ott is édenem.

S óh, hol nem volt az? — Im ott születtem . . .
Első emlékem: egy ének . . . altató . . .
De hajh, nem anyám dajkált vele engem,
Fölötte csendült, halotti csendben —
Halotti dal . . . Tán édent sirató?

Hát hol veszett el, mit egyre sirattam,
Bölcsőtől sírig ha nem volt enyém?!
Megtudom-e, ha már nem kérdheti ajkam, —
Ha szigorún, büszkén, hajthatatlan'
Őrzöm meg a titkot a sír fenekén?

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Kossuth.

S szólt egyszer, már a sirja peremén :
„Immár csak eszményemben élek én,
Majd nemsokára eltemettek engem
S eszményem akkor is ott lesz velem,
És hamvaimba él megölhetetlen
S akkor szentebb lesz, mint volt idefenn,
Megnő, meg sem fér majd a sirhalomban
S egyszer csak kitör onnan !“

És eltemették . . . Óh e temetés !
Nem ér ily gyászt az, ami elenyész.
Óh, nem is volt az temetés : varázsa
Ugy vont, szólitott, mint föltámadásra.
Nem is volt az gyász, de éjszínü láng,
Ugy gyújtott tenger sötét lobogója.
Ugy rémlett, vészben ég megint hazánk
S a néma holt úgy szólít — riadóra !
Sirgödréből mint távol ágyudörgés,
Hangzott a rögdübörgés.

Azóta . . . Nos, gyász, meg láng im — rokon.
Fakul, húný . . . Tengünk hétköznapiokon.
Ünnepünk mind oly naptárszabta ünnep,
Kedvünk hol lanyhább, hol meg lelkesültebb.
S egyszerre im — itt az ő ünnepe !

S egyszerre mintha im varázs foganna:
Megint úgy jár a nép, lázzal tele...
Ki élőnek van rajta ily hatalma?
Mintha mozdulna hegy, völgy, lanka, róna:
Jön népe milliója.

Mi lesz még akkor, ha majd úgy kerül —
Ha úgy gyülekszünk majd e sir körül,
Hogy fölesküdjünk életre-halálra
S megyünk a sírból kelt eszmény nyomába?!
Álmokban sejtett bűvös, nagy csoda,
Várunk! Mikor cseng a keltő varázsszó?
Mikor viradsz ránk új nagyság kora,
Gyerkcőt, aggot is hőssé varázsló —
Mely élnünk, halnunk úgy engedsz: csodásan,
Dicsőség mámorában.

Örökre.

Fülembe sugta halkan, hogy szeret...
— Köröttünk est, árnyék árnyékba törve —
Ajkamról egy csók volt a felelet...
Az óra intőn múlást ketyegett
S ő ekkor még egy szót súgott: örökre!

Csak egy szó volt és csak egy pillanat —
De sok-sok év szállt lelkemen keresztül:
Húnyt szemmel már úgy láttam magamat
S úgy láttam őt — hat lábnyi föld alatt...
Óh mit beszélünk örök szerelemről!

S ekkor megcsendült újra a szava:
Mondd, emlékszel szerelmünk kezdetére?
Nem súgta neked is egy babona,
Hogy már szerettük egymást valaha —
Valaha régen, sok-sok ezredéve?...

S amint ajkával szívta ajkamat
S bomló hajával szememet befödte,
Ugy rémlett, sok-sok évezred halad
S mi újra élünk és e pillanat
S ez üdv öröktől fogva él örökre!

Gyász.

A szél odakünn zizegve sodorja
Halomba a sárga leveleket.
Már senki se megy ki a puszta fasorba,
Hideg van, esik, beesteledett...
Mi bizton ülünk itt kicsi szobánkban,
Ajka ajkra tapadva, szerelmesen...
De a szivünkben valami gyász van
És könybe lábbad a szemed s a szemem.

Ugy nézünk össze, s megzörren az ablak...
Valami fázó, árva madár...
El is rebben már... ölembe kaplak —
Oh édesem, ott künn most halt meg a nyár...
Nézd ott, e vörös sírbolti rideg fényt:
Pár gázláng küzd az est ködeivel
S meggémberedett rőt ujjú kezekként
Ugy nyúlnak a fák tar ágai fel.

Kályhánkban a lángok bármit duruzsolnak,
Jer, öltsd magadra a köpenyedet,
Jer, vágjunk neki a puszta fasornak,
Jer, sírni halottunk sírja felett...
Pár rózsánk van még, száraz aszu emlék,
Együtt szedtük volt május idején...
A merre kacagva jártunk vala nem rég,
Ott szórjuk el azt most sírva te meg én.

A holtak mezején.

Kösd koszorúba rózsáinkat, édes,
Ma ünnep van a holtak mezején.
Szín, illat, fény . . . S a holt szív im fölérez:
Élő szívekben örvend rajt' szegény . . .
. . . Hiú varázslat! Nincs mód beleszönöm
A mi szívünket . . . Fáj ez alkonyat. —
Óh mikor még úgy jártunk temetőkön:
Virulást látva csak s nem sírokat!

Kakukfüves, vén fejfás kicsi dombok
A faluvégen mint van sorsotok?
Jön-e még egy-egy gyerkőc, kósza, boldog,
Hanyattheverni olykor rajtatok?
Hanyattheverni és úgy nézni, lesni
Föl, égbe tűnő pacsirták után;
Hogy haza még a holdfény sem ijeszti,
Hisz akkor szólal meg a csalogány.

Boldog gyerekkor! Néked a sír is csak
Kakukfüves kis domb volt, semmi más.
Most egy világot látunk ime sírnak.
Hiába rajta minden virulás.
Még bolygunk benne . . . Hogy meddig? Ki tudja?!
Hány ország, város vár még otthonul?
Nagy, vagy kis út: mind haldoklóknak útja. . . .
A kör mindegyre szűkebbé szorúl.

S ijedve nézzük, hogyan sokasodnak
Köröttünk napról-napra a sirok...
Lessük halálát csókoknak, daloknak
És mind gyötrőbb a rémes nagy titok.
Kakukfűves kis hantok faluvégen...
... Óh ami sirunk is olyan legyen!
S rajt' egy-egy kósza gyerkőcz heverésszen —
Merengve égbe szálló éneken.

Ha megréfál . . .

— Emlékül Mikes Lajos barátomnak. —

Ha megréfál az álmok istene
S szent mámorból fon koszorút fejedre,
Hogy lelked csupa láz s csodás zene,
Mintha ég és föld üdvről zengene —
S hiszed, király vagy, dalok fejedelme:
Óh jól vigyázz és végkép önfeledten
A dalaidat, fiam, ne dalold!
Az álmok játszi istene kegyetlen;
Ha kedve tartja, könnyen rád rikolt:
Csak tréfa volt!

Hová királyul csábít, csalogat,
A tündérhonba ne tévedj be mélyen!
Sok szívre szakadt már ott kárhozat,
Megárt ott lesni uj, vad dalokat
Szent tündérlányok lángoló ölében!
Kár megösmerni a tündérszerelmet . . .
Mi lesz, ha elnyűsz rajta vért, velőt?
S ülsz egyedül vagy hitves-szoknya mellett
S eszedbe jut, mint csókolt azelőtt
Száz szeretőd . . .

Óh fennen bongjon-kongjon éneked!
Jó lesz, ha honról, népről harsonázol
S e földről, amely ápol s eltemet . . .
De jól vigyázz, mert százszor jaj neked,
Ha felpanaszlod, mit temet s mit ápol!

Szamarat szidhatsz, óh de a száma-
ron
Ha oroszánbőrt látsz, hát lelkesülj!
A haza mindenelőtt, óh barátom, —
S nyakára ülhetsz, ha épp úgy kerül —
Mentőjéül . . .

Bár kevesebbel is beérheted
Csak nézd, hogy legyen majd mivel beérned,
A kedves mindennapi kenyeret
Hogy nyugton, biztos kényelemben edd
S aztán áldhasson minden nemzedéked . . .
S akár olvassák, akár nem, e földön,
Hátrahagyott becses munkáidat,
Szép hagyományos fényben tündököljön
Neved s tisztelhesd ott is magadat
A hant alatt!

De óh jaj, ha az álmok istene
Mámorból úgy font koszorút fejedre,
Hogy kezed sohasem téphette le
S jársz csörgősapkás bolondként vele:
Dalok koldussá pusztult fejedelme, —
S egyetlen üdvöd volna: önfeledten
Hogy lelked álmát mint rég úgy dalold!
De olyan láng már nem gyúlad szivedben
S lelked megtörve maga fölsikolt:
Csak tréfa volt! . . .

Ébredés.

Mit áztatgatjuk még most is magunkat?
E nemzetért ki küzd ma igazán?
E csalfa jelszós vakharc még nem untat?
Vagy lázas álom játszik a hazán?
Szabadságunk, ez volna ébredésed?
Óh ébredésről még csak álmodol!
Zsibbadt álmodban hánykolódva érzed,
Hogy éj s derengés egyként ostromol.

Óh, csak rossz álom lehet, a mi zaklat;
Sugták: ébredj, orvhatalom megöl!
S feledtük, hogy évezredes hatalmad
Hány ily álomból ébredt egyre föl.
Óh, megölt volna orvkéz már ezerszer,
Ha volna kéz és fegyver oly erős!
Sebeztek százszor, véred folyt ki tenger,
De te csak nőttél egyre, büszke hős.

Most alszol s érzed, nyűgöz holmi rabság,
Mit éji nép vert rád, álnok s irigy . . .
Hős óriás te, ős magyar szabadság,
Nem féltlek én: így volt ez, mindig így!
Nagy munkák harcát megvíván, elalszol —
S rögtön meglep az orv törpék hada
És milliónyi béklyójába kapcsol,
Hogy majd ha ébredsz, rabul tartana!

De egyet mozdulsz, a hajnal ha nógat,
Hogy szemedből az álmot kitöröld
S lepattog mind a törpék láncá rólad,
Ugy ébredsz majd s törzs láncot, fogsz pörölyt
S kovácsolod száz üdvös eszközöddé
A rabbilincsek széttördelt vasát . . .
Ugy ébredj, úgy, hogy orv nép soha többé
Láncát álmodban se rakhassa rád!

A rengetegben.

Kis tisztás ott a sötét rengetegben,
— Mint zord lélekben egyetlen remény —
Zöldelsz-e még? ... Sok mindent elfeledtem
S te jutsz eszembe gondok éjjelén:
Kóborló gyerkőc, tündérhont keresve,
A mély vadonban mint tévedtem el ...
Már egy sugár sem ért ... Oh, hova? Merre?
S rád leltem és rád derűt szórt a menny le
S úgy mosolyogtál te is vissza, fel.

... Felejt a szív sok nagy üdvöt s keservet,
Miről azt hitte: nem felelhető.
És egy-egy vágy, amit rég elfelejtett,
Csodás-élőn tör a multból elő.
Óh, az az emlék ma mily üdvbe ringat!
Mily himnuszt zengett ott ezer madár ...
Vadvirágokból mint szállt bűvös illat ...
Üdv helye volt az, hol minden csak írt ad,
S a dúvad is csak eget nézni jár.

Álmodni vágytam akkor ott örökre
E fény, ez illat, e dal közepett!
Mesék varázsa bódítón bűvölt le:
Tündérkirályfi — vártam hölgyemet.

S jött — persze az elátkozott királylány ...
Ruhája rongy, kis lába meztelen ...
Rabúl így tartják ... Gallycsomó a hátán ...
De a napfényben — ma is mintha látnám —
Mind aranygallynak rémlett az nekem.

S kis kosarába sebtén, föl se nézve —
Óh, dehogy epre! — rubintot szedett ...
Hisz a vasorru bábának szegényke
Bizonyynyal sohsem vihet eleget ...
Jer, szép királylány — hívtam — jön az este
És a boszorkány majd keresni fog ...
Jer, én megmentlek! — S szólt a lány nevetve:
Ej, te nem ismeresz! Bizton járok erre,
Hisz én csak egy kis eprész-lány vagyok! ...

... A nap épp akkor bukott nyugovóra. —
Szép volt a táj még; a leány is az ...
De már nem oly szép, mint előbb! — S azóta —
Világot jártam ... Ért bánat s vigasz ...
Tündérleánynak néztem sok leányt már ...
Rég volt ... Ölelj meg, édes hitvesem!
Valahol messze csillog egy csodás vár ...
Ott ránk bűbajos boldog álmódás vár,
A gond vadonján jer csak át velem!

Vagy tán utolsó álmom is kegyetlen?
S te is megtörnéd rajtam a varázst?
Nem járnánk tündérmód' a rengetegben?
Nem volna rongyunk is bűvös palást?

És nem maradna üdve életemnek
Még ez emléken fölgyúlt vágy se tán:
Hogy bár lehetnék újra az a gyermek
Ott tisztásán a zordon rengetegnek —
Amig nem szólt még az eprész-leány?

Tavaszz.

Csúf idő jár, csupa szenny, sár, förtelem...
De azért csak ne rémüldözz nemzetem!
Hisz mit ért a tisztább, de holt hópalást?
Köszönts inkább e zavargó olvadást.
Ha szemét, ha lombból gazzá vált avar:
Termő föld lesz mind, mít az ár fölkkavar.
Róna, hegy, völgy, erdő, mező rügybe hajt...
Ezer gazság mind úgy fordul jóra majd.
Örvendj népem, új tavaszod képe ez;
Télbe dermedt szabadságod ébredéz már, ébredéz!

Sohse bánd, most kik-mik búgnak-döngnek itt,
Száz hősködő törpéd, törpe hőseid...
Higgye mind, hogy a tavaszt ő hozza meg!
Szűnyog, dúvad — egy! Csakhogy már nyüzsgenek!
Bujtja őket láthatatlan ős erő...
Fényt, virulást, dalt is az csal majd elő;
Ezer áldást hoz rád, érik dús gyümölcs...
Megbecsüld majd én népem, te jó, te bölcs!
Mert tél is lesz, itt az élet rendje ez...
Most tavaszod kora jött meg, szabadságod ébredéz!

Óh, ne átkozd, népem, ősi sorsodat,
Hogy rád végül mégis mindig tél szakad.
Örök nyarú szabadság hány nemzete
Jobb sorába buján ernyed, halt bele.

S edzetten élsz te már ezer éve itt,
Szebb jövőért egyre uj s uj vágy hevít...
Élni még csak most kezdesz majd igazán;
Beh sok tavaszt érhetsz e hév-zord hazán!
Sár-szeny is csak jó jel, sohse csüggedezz:
Uj tavasz jön, uj szabadság, uj, dicső kor ébredéz.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Örök nyár.

A merre mi járunk,
Csak nyílnak a rózsák,
Boldog csalogánydal
Zeng szüntelenül . . .
Föl sem veszi álmunk,
Mit mond a valóság :
Hogy mindez a nyárral
Megsemmisül . . .
A merre mi járunk,
Csak nyílnak a rózsák,
Boldog csalogánydal
Zeng szüntelenül !

Mint hogyha a rózsza
Nem hullana porba
És a csalogányon
Nem győzne a tél,
S e rózsza, e nóta
A tavalyi volna, —
A tavalyi álom
Bennünk úgy él !
Mint hogyha a rózsza
Nem hullana porba
És a csalogányon
Nem győzne a tél ! . .

Uj s uj nyarainkban
A régi gyönyör vár,
Mint hogyha virulnánk
Mulástalanul . . .
Nyár nyárra úgy illan
S egyetlen örök nyár
Bűbája borul ránk
S az zeng, virul . . .
Uj s uj nyarainkban
A régi gyönyör vár,
Mint hogyha virulnánk
Mulástalanul !

Nyári éjjel.

Óh beh szép vagy, nyárnak fényes éjjele!
Mintha ezer tündér bűbájt hintene.
Erdők, mezők füve, fája hivatgat:
Jer álmodni ébren tündérálmokat!

Ragyog a hold, ragyognak a csillagok,
Hímes mezőn egymagamban ballagok.
Utamba egy árva lélek sem kerül,
Óh, de mintha mégsem járnék egyedül.

Messze-messze, Isten tudja, ki dalol...
Nyári éjről szól a nóta valahol.
Régi költő híres dala. . Ismerem!
S mintha ő is itt bolyongna most velem...

S csak nézem a holdat s a sok csillagot:
Talán nem is az ő fényük csillog ott.
Az a sok-sok sugár hátha más csoda:
Rájok néző emberszemek sugara!...

... Kedveseim, messze vagyok tőletek;
De ez eget most tán ti is nézitek...
Ugyanezt a holdat s tenger csillagot
Úgy látjátok, ahogy én is látom ott.

S látom régholt szemeknek is sugarát...
Úgy ér össze pillantásunk odaát.
Mintha ők is itt volnának, újra itt
S újra együtt néznők az ég titkait.

Óh egymástól messzeszakadt hű szivek,
Ha a holdat, csillagokat nézitek,
Higyjétek el, nincs is válás, nincs halál,
Sziv a szivre fönn az égben rátalál.

Jtt a hajnal!...

Itt a hajnal végre valahára!
Napja: saját láng-agyúlt szivünk...
Ragyogsz hazánk rongált ősi vára...
Nem tengünk már sírboltodba zárva..
Föl-, kitörtünk! Ujjá építünk!

Szivünk, lelkünk lángol tette kelve...
S óh nem csak e mai nemzeté.
Minden idők magyar szive, lelke
Százszor levert lángunk gyult ki szerte,
Hogy minden éj káprázzék belé!

Csak így égjünk s jöhet éjjek éje, —
Sötétségén győzni fog e láng!
Sötét multnak gyöngé szemű népe,
Ha belé is vakulnánk e fénybe, —
Fénynek fia lesz már unokánk.

Résre most! A rongált ősi sánczra!
Vihatatlant építsünk hamar!
S várunk ormán lelkünk lobogása
Ragyogtassa szerte a világba,
Hogy dicsőn él újra a magyar!

Kéklő hegyek közt...

Kéklő hegyek közt visz utam.
Beh rég nem jártam erre.
Elöttem im egy árny suhan
És testet ölt s vált untalan
S kérdezget enyelegve:

Ismersz-e? Rég volt ugyebár,
Hogy ily fiucska voltál?!
Hejh, hol a lepke, a madár,
Mit erre üztél s az a nyár
És az a kedv ma hol száll?

S hát ezt a könyet ismered?
Óh, mi mulóbb a köynél?!
Sok koszorúd is hova lett,
Mit annyi kihúnyt szeretet
Sírjára itt kötöttél?...

S emlékszel? Később, szinte rég,
Vesztén száz küzdelemnek,
Nem vigasztalt se föld, se ég —
Úgy jöttél s ma — hű feleség
Vidít föl s játszi gyermek...

... S egyszerre túl a fenyvesen
Kacaj csendül a réten...
Anyjával ott jön gyermekem —
Az árny elfoszlik hirtelen
S van tenger csókba' részem.

S oly boldogan szól angyalom:
Nézd kicsi édesünket!
Hogy' ujjong a madárdalon,
Hogy' kap a lepkén!... De vajon
Mért vagy oly méla, csüggedt?

... Mosolygok... Ah, lepke s madár!...
De titkon mintha látnám:
Mit hoz majd rá a többi nyár
S mily jövőt lát, ha erre jár
Majd ő is multak árnyán!

A vulkán.

Ösméritek az ősi nagy hegyet?
Rengő talajból kelt, emelkedett
Dörögve, lángot ontva, ég felé.
Dörgése úgy szólt, mint a mennyeké
S a lángja villámzáporként szakadt...
...Úgy nőtte túl a szomszéd ormokat.

S midőn a rengés elmúlt s béke lett,
A hegy sem dörgött s nem ontott tüzet.
Csak állt szilárdan és fönségesen —
Egy messze látszó óriás intelem:
Tiszteljetek!

S nem ontván már halált,
Lávája lassan termőföldre vált,
Lejtője lassan begyepesedett
És termett üdvös, áldott életet.
S elzöldelt messze, túl sok más hegyen,
Sok más hegyen túl, hol fű sem terem
S ott titkon irigy izgalom riadt:
Nem nyughatunk e gonosz hegy miatt!
Lejtőjén mit vet-arat a paraszt?!
A hegycsúcs füstöl! Be kell tömni azt!
Tömjük be gyorsan, avagy ha lehet,
Bontsuk, hordjuk szét az egész hegyet!

S aztán sokszor, sok századév alatt
Úgy tört a hegyre sok-sok orv csapat :
Most, hogy betömjék lopva kráterét ;
Majd, hogy szikláit zúzzák szerteszét . . .
S a hegy csak tűrt, tűrt, — ám tűzzel tele —
S bántói mindig megjárták vele !

Lefojtott göze csak vadabbra nőtt
S kitörve úgy vert szét tömést, tömőt
S kik nekiestek ásni, bontani,
Csak tüzeit ásták önmagokra ki . . .

S század századra tünt a hegy felett
S győztes mindig csak a hegy tüze lett.

Örökzöld gallyon.

Örökzöld gallyon arany szín viasz láng ...
S ajándékoknak tarka-barkasága ...
Csak nézi-nézi lánykánk és fiacskánk,
Leszállt nekik a mennyország szobánkba.
S künn zeng a dal: Jézus megszületett!
Csak hallgatom ... Mily édes régi hangok!
S csak nézem-nézem a két gyermeket ...
Oh évek, évek beh gyorsan suhantok!
... Oh, Jézusunknak örök születése!

Hát én volnék-e itt most az a vándor,
Kinek oly bús volt hány karácsonyestje?!
Ki mások lángja-gyúltát óh beh hányszor
Sötét utcákról ablaknézve leste! ...
S most im gyermekpár, édes feleség ...
Szemem káprázik ... Való-e, vagy álom? ...
Vagy más üdv, gyermek-szívem üdvé még?
Lelkem kábulva csügg a fán, a lángon ...
... Oh, Jézusunknak örök születése!

Te zöld fa, oh, hát nem vagy-e a régi?
Nem vagytok-e a régiek, ti lángok?
S e kis fiu? E kis lány? És szüléi? — —
Oh, káprázat! Beh távol multba szálllok!
Rég gyújtottál ily lángot, jó anyám!

Neked gyujtunk már — más fenyves-gally árnyán...
S neked, hugocskám... S más nap alkonyán!
Bús, ősz apámmal temetőket járván.
... Oh, Jézusunknak örök születése!

De most kacaj cseng itt és én kesergek.
Bocsássatok meg, hogy úgy elmerengtem!
Én édes párom, csókolj meg, ölelj meg
S ne, oh, ne kérdezd, mért e köny szememben?!
Kis angyalkáink csak kaczagjatok!
Oh, lesz bizonynyal egy karácsony-este:
Ti szemetekben is majd fölragyog
Egy köny, mikor mi jutunk eszetekbe...
... Oh, Jézusunknak örök születése!

Rákóczi sirja.

Élt a hazáért és meghalt hazátlan!
S még sír se juthat neki e hazában.

Hol negyedország földjét adta értünk,
Sírhelynyi földet sem kaphat vezérünk.

De óh, hogy sírját tilos itt megásnunk,
Gyalázatunk-e, vagy vigasztalásunk?

Hát kell-e itt sír neki, a dicsőnek?
Hamvát hoznók el, mikor maga jő meg?!

Ma még talán csak szellem, láthatatlan,
De már itt jár s gyújt lángot szivben, agyban.

S szabadságunkra bármi, bárki törne,
Maholnap harczra szólít — testet öltve.

S elbukhatik majd ő és harca ujra,
Megint nincs hant, mely végkép ráborulna.

Szabadság lelke . . . száz a neve, teste . . .
Nincs sír e földön, amely eltemesse!

Élet ősze.

„Élet ősze . . .“ Borús bánatos szó, —
Édes apám ajakán borongó . . .
Születése évforduló napján! —
Óh, ha ez őszt besugarazhatnám!
. . . Édes apám! Nézd, van még verőfény,
Nézd üdvözlő unokáidat!
Lám, nem borongsz már az élet őszen,
Szived velök — tavaszban vigad!

Köszöntésük tavaszi madárdal . . .
S lelked az ő jövőjükbe szárnyal
S mintha egész multadat felednéd,
Zord időknek száz baját, keservét,—
Szebb kort látsz, — mit mi tán meg sem érünk;
De hisszük: az ő koruk lesz az!
Nekik virul majd mi tar vidékünk . . .
S neked már most üdv az a tavasz!

. . . Cseng a pohár, éltetünk vidáman . . .
Csak én vagyok bús e vigadásban.
Úgy szeretnék sírni vezekelve . . .
Sok bűt hoztam egykor én szivedre!
Már nyaradra ősz derét szereztem . . .
Szived úgy fájt a balsorsomon . . .
Óh e sziv be hön szerethet engem:
Uj tavaszt nyit benne jobb sorom.

Bárcsak mindent még jóvá tehetnék!
Ne kelhessen benned gyászos emlék!
Ne boronghass életednek őszén,
Úgy ragyogjon rád mindig verőfény! —
Hiszen mintha csodák kora volna,
Zendülnek új, mámoros dalok . . .
Győzünk majd, kik vivódtunk rajongva . . .
Lásd, rád még ily tavasz is ragyog!

Szent eszméi kelnek hősi multnak.
Gyermek voltál, mikor sírba hulltak . . .
S hogy új harcot jósló fuvalom száll,
Te is mintha megfiatalodnál!
Szólsz: „Ha éppen újra úgy kerülne,
Még e vén kar is bir jó sokat! . . .“
Úgy lesz apám! S lehet, hogy szivünkre
Még vérrózsás tavasz is fakad!

Akármint lesz, — életednek ősze
Csak derülten nézzen a jövőbe,
Tél e földet bárhogy behavazza,
Át a télen, mindig új tavaszba!
A honnan az jó s a hova az száll,
Mi is lelünk oda majd utat . . .
S mely szebb minden földi szép tavasznál,
Lelkünk örök tavaszban mulat!

Kis lányomnak.

Virágos réten,
A menny ragyogón kék boltja alatt,
Magányos, nagy, zengő fa tövében
Pihenni dölök, fekszem hanyatt.
De óh föl sem kell néznem az égre,
Úgy látom a mennyországomat itt:
Kis tündér hajlik a szívem fölébe
S csalogánydalnál édesb a beszéde,
Amint rám hinti virágait —

„Elfáradtál, úgy-e, édes apám?!

Virágba takarlak s aludj azután . . .“

S csak altat, altat . . .

„Húnyd, húnyd le, apácskám húnyd szemedet!“

S ajkát, a kis angyali ajkat

Ott érzem a húnyó szemem felett.

S legszebb meséit mind sorra sűgja,

Hogy álmodjam s csupa szép álmom legyen . . .

Majd ébreszt: „Már többet ne aludj ma!“

S csókolja a szememet újra meg újra

S boldog, mikor ismét nyitva szemem . . .

„Mit álmodtál hát, édes apám?

Mondd el, de minden álmodat ám!“

S kedves meséit
Regélem álmomul, amiket beleszőtt . . .
S oly boldog! — Ahogy most áltatom én itt,
Rosszabbul sorsa se csalja meg őt!
Mért sejtené, mi volt ime álmom,
Mikor úgy ért csókja lehunyt szememen, —
Hogy azt a csókját éreztem pillámon,
Melylyel majd csókol, ha örök álmon
Én már a csókját nem érezhetem . . .
Lánykám, járd mindig tündérek honát,
Ha nem is fog már mesét álmodni apád! . . .

Őszi rózsák idején.

Ez már az őszi rózsák ideje . . .
Oh, őszi rózsát ne tégy asztalomra!
Ez illattalan, színes pipere
Ne pompázzék itt, míg künn haldokolva
Hull az illatos nyári rózsza porba,
Mert itt az őszi rózsák ideje.

Ne üljön itt oly gögös diadalt,
Hogy ime túltesz ő minden virágon;
Hogy sivár lenne a világ s kihalt,
Szendergésén nem lengne színes álom,
Ha ő nem volna, ki rá virulást fon . . .
Ne üljön itt oly gögös diadalt!

Oh, ne gunyolja az én sorsomat:
Hogy rózsafáim zordon őszbe késtek
S szirmuk hő fényre szomjan úgy fakad
Dermesztő árnyán e bús táj ködének
S meghalt mind, akár ajkamról az ének.
Ne, oh, ne érje gúny balsorsomat!

Ha már az égen nem ég az a láng,
Amit nem ismer semmi őszi rózsza,
Boruljon csöndes feledés reánk;

A dőre álmok dőre álmodója
Hadd térjen észrevétlen nyugovóra...
Ha már az égen nem ég az a láng.

Pompázó őszi rózsák idején
Tégy hervadt nyári rózsát asztalomra!
Csak egy kis illat lengjen még felém:
Mintha még hő, fény, dal évadja volna,
Bóduljon bele lelkem haldokolva
Pompázó őszi rózsák idején.

Reméltem egykor ...

Reméltem egykor, hogy majd földézem
Bűbájos dallal a tündérvilágot
S dicsőség ormán élünk, büszke bérce,
Tündérhad épít nekünk palotát ott ...
Oly magasan, hogy föl nem ér odáig
A gondok könnyel terhes fellege,
Örökké tiszta égről úgy sugárzik
Napfény, csillagfény az üdvünkre le.

Az még az első nagy álmok korában
S az első kicsi gondok idején volt ...
Azóta — nos, nem áztat oly csodásan
Tündérországgal délibábos égbolt.
Sorsunk a föld! Szívünkön száz seb ütve ...
Ám egymás csókján gyógyul mind e seb.
Világunk egymás boldogsága, üdve —
Oh, minden tündérhonnál fényesebb!

Erős karral úgy vivom én tusámat:
Oh, sohse tudd, ott künn mily zord az élet!
Lelkem maga is elfelejti nálad,
S nagy álmaimat is még szárnyra készted.
Oh, nem bírják azt lenyügözni gondok
S kis fészünkéből, ha harczom elragad,
Gyerkczeinkkel úgy vársz rám te boldog,
E sors betölti minden vágyadat.

Öly szent frigygyé forrt a sorsod s a sorsom:
Üdv küzdenünk az élet viharával...
Mindegy nekünk már, ha völgyben, ha ormon,
Dalom bárhonnan is csak égbe szárnyal.
S ha ragyog, ha nem ragyog ránk dicsőség,
Szívünknek egy! Az maga csupa fény...
Mintha most is, két gyerkőcz, kergetőznénk
Tündérországnak fényes mezején.

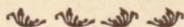
TARTALOM.

	Oldal
Zeng szívem	3
Szerellem	5
Örök ígéret	8
Szabadság népe	10
Kiss Józsefnek	12
Egy haldoklónak	13
A tavaszi szél	14
Jer, hí a május	15
Csókolysz, ölelsz	16
Csak egy kis fényt még	17
Ég és föld	18
Megcsendül	19
Rózsa-ének	20
Játék	22
Tűnő ifjuság	24
Romok	26
Végzet	28
Rege	30
Atlantisz	32
Új ifjuság	38
Testvériség	39
A búr vezér sirja	40
Hallali	42
Úrnapja	45
Szobrok harca	46
Születnek olykor	47
Hősök unokái	48
Tördelt bús dallam	49
Virasztás	51
Október 6.	52

	Oldal
Kikelet	53
Még csupa merengés	54
A Golgotán	55
Falun	56
Emlékszel-e még	58
Te sem	60
Vallomás	61
Ez itt az álmok rengetegje	63
Ne kérdezd	65
Pán	66
Vihar előtt	68
Pató Pali	70
Tépett felhő	73
Vesztett éden	74
Kossuth	76
Örökre	78
Gyász	79
A holtak mezején	80
Ha megtréfál	82
Ébredés	84
A rengetegben	86
Tavasza	89
Örök nyár	91
Nyári éjjel	93
Ott a hajnal	95
Kéklő hegyek közt	96
A vulkán	98
Örökzöld gallyon	100
Rákóczi sirja	102
Élet őse	103
Kis lányomnak	105
Őszi rózsák idején	107
Reméltem egykor	109

„Országos Irodalmi- és Közművelődési Szövetség“ kiadványai.

Az ország 29 előkelő irodalmi és közművelődési egy-
letéből álló „Országos Irodalmi- és Közművelődési Szövet-
ség“ a magyar irodalom megszerettetésének és terjesz-
tésének érdekében *páratlanul* álló áldozatot hozott meg.

**Összes tagjainak az évi 4 korona pártoló-
tagsági díj ellenében öt kötetnyi kiadványait
adja évenként.**

Az 1904. évi könyvilletmény:

1. Bársony István: . Magányos órák
2. Békefi Antal: . . Az életből
3. Endrődi Sándor: Tarlóvirágok
4. Rákosi Viktor: . Apró elbeszélések
5. Szikra: Csak egy bokor muskátli

Az 1905. évi könyvilletmény:

1. Szabóné Nogáll Janka: Boldog emberek
- 2—4. Szemere György: . . . A mi mindennél
erősebb (3 kötetben)
5. Telekes Béla: Versek

Mindezen műveket csak a szövetség tagjai kap-
hatják meg.

A jövő, 1906-ik évben újabb öt kötetet nyújt a
szövetség tagjainak, a legjobb nevű magyar íróknak a
szövetség számára készülő művei sorából.

Újabb tagsági jelentkezések Szundy Károly szövet-
ségi főtítkárhoz (Budapest, VIII., Luther-utca 1/A,
földsz. 1.) intézendők.

„MOLNÁROK LAPJA” KÖNYVNYOMDÁJA
BUDAPEST, VIII. NAP-UTCZA 19. SZÁM.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

